

สวค. 224
วันที่ 10 ต.ค. 58
เวลา 11.25

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส16634
รับที่ : 515992/58
วันที่ : 10 ต.ค. 58 เวลา : 11:09

ที่ ปช ๐๐๐๓/ ๐๐๓๗

สำนักงาน ป.ป.ช.
ถนนนทบุรี อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในอุตสาหกรรมแร่

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในอุตสาหกรรมแร่
จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับเรื่องกล่าวหาร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีพฤติการณ์ส่อไปในทางทุจริต ปลอมให้มีการลักลอบทำแร่โดยได้รับผลประโยชน์ตอบแทน หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับนายทุนในขบวนการลักลอบทำแร่ โดยพบว่าระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๗ มีเรื่องร้องเรียนการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐในอุตสาหกรรมแร่ จำนวน ๔๘ เรื่อง (ข้อมูลถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๗) ประกอบกับปรากฏข้อมูลข่าวสารว่า มีการจับกุมผู้กระทำความผิดลักลอบทำแร่ในหลายพื้นที่ซึ่งอาจจะ มีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริตและเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า การลักลอบทำแร่เป็นปัญหาสำคัญส่งผลกระทบต่อคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ ของประเทศซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ อีกหลายด้าน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องตระหนักถึงการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรแร่

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาแล้ว จึงเห็นสมควรเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทุจริตในอุตสาหกรรมแร่ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการ ของส่วนราชการ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามนัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๙ (๑๑) ดังนี้

๑. การกำหนดนโยบายบริหารจัดการทรัพยากรแร่

๑.๑ รัฐบาลต้องตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรแร่ และให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรแร่อย่างยั่งยืน โดยกำหนดให้การคุ้มครองป้องกันทรัพยากรแร่เป็นวาระแห่งชาติ และกำหนด ยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่เป็นนโยบายหลักของรัฐบาล โดยคำนึงถึงคุณค่า ของการสูญเสียทรัพยากรแร่กับสิทธิและผลประโยชน์ของประเทศและประชาชน โดยเฉพาะการพิจารณา ทางเลือกในการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ การเลือกที่จะเก็บทรัพยากรแร่ชนิดที่มีมูลค่าและขาดแคลนไว้ก่อน การจัดลำดับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแร่ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ (Value added) เช่น การควบคุมการส่งแร่ออกนอกประเทศ การจำกัดการนำทรัพยากรแร่มาใช้เท่าที่จำเป็น เพื่อ ใช้ประโยชน์ภายในประเทศเป็นหลัก การผลิตและส่งออกแร่ที่แปรรูปแล้ว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแทนการส่ง วัตถุดิบราคาถูกไปขายต่างประเทศ เป็นต้น

/๑.๒ รัฐบาล...

๑.๒ รัฐบาลควรตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ และกระบวนการดำเนินการในอุตสาหกรรมแร่ โดยเฉพาะประเด็นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความปลอดภัยและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ โดยเร่งรัดให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกแห่งเข้มงวดกวดขัน กำกับและติดตามการดำเนินงานในอุตสาหกรรมแร่อย่างใกล้ชิด และดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในอุตสาหกรรมแร่อย่างจริงจัง โดยเร็ว เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ปัญหาความปลอดภัยและสุขภาพของประชาชน อันอาจจะก่อให้เกิดการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ได้

๑.๓ รัฐบาลควรเร่งกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ที่เป็นของกลางที่ได้มาจากการกระทำความผิดให้ชัดเจน โดยต้องไม่ไปสร้างให้เกิดวงจรของการลักลอบทำแร่อีกต่อไป

๒. การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมแร่

๒.๑ เร่งพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพยากรแร่ของประเทศให้ทันสมัย และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งอาจจะเป็นช่องว่างก่อให้เกิดการทุจริต เช่น กระบวนการและระยะเวลาในการพิจารณาออกใบอนุญาตต่างๆ การมอบอำนาจ การเพิ่มบทลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรแร่ เป็นต้น

๒.๒ ควรปรับปรุงระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการปฏิบัติ ในการพิจารณาให้ประทานบัตรทำเหมืองแร่ เพื่อให้มีการควบคุมทรัพยากรแร่บางชนิดที่มีมูลค่าและขาดแคลนเป็นกรณีพิเศษ อาทิ การไม่อนุญาตให้ส่งออกแร่ที่เสี่ยงต่อการทำแร่ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายออกนอกราชอาณาจักร การพิจารณาออกใบอนุญาตประทานบัตรในลักษณะพิเศษ เช่น การทำเหมืองแร่ที่ไม่ต้องใช้วัตถุระเบิดเพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาในการขออนุญาตทำเหมืองแร่ การกำหนดให้มีการประมูลเพื่อขออนุญาตประทานบัตร หรือครอบครองแร่กรณีพิเศษในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการลักลอบทำแร่ หรือเคยมีการลักลอบทำแร่แล้วยังเหลือแร่ที่มีศักยภาพ เป็นต้น

๒.๓ ควรปรับปรุงการจัดเก็บค่าภาคหลวงใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับภาครัฐ และเป็นการกระจายรายได้ หรือผลประโยชน์ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงการจัดสรรผลประโยชน์จากค่าภาษี ค่าภาคหลวงที่เป็นธรรมและเหมาะสมกับผลประโยชน์ที่ประเทศชาติ ชุมชน ท้องถิ่น และสาธารณะพึงจะได้รับ โดยนำเอาต้นทุนทางธรรมชาติเข้ามาพิจารณาร่วมในการประเมินความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการทำเหมืองแร่ทุกชนิด

๒.๔ ให้กระทรวงมหาดไทย และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ร่วมกันจัดประชุมซักซ้อมความเข้าใจ เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งและปัญหาความลักลั่นในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ระหว่างกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการประสานการปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในการสืบสวนสอบสวน และดำเนินคดีการกระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ระหว่างพนักงานฝ่ายปกครอง (ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอ) และพนักงานสอบสวน (เจ้าหน้าที่ตำรวจ) เพื่อประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในกระบวนการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและคุ้มครองป้องกันทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ

๓. การกำกับติดตาม และการบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ กำหนดให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สำรวจและจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งและจำนวนของทรัพยากรแร่ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่อยู่ในที่ดินของรัฐและในที่ดินเอกชน ตามศักยภาพแร่ของแต่ละพื้นที่ซึ่งจะต้องมีการประเมินเป็นประจำทุกๆ ปี โดยวิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการบริหารทรัพยากรแร่ของประเทศให้เกิดความคุ้มค่าอย่างยั่งยืน และเป็นการให้ประชาชนช่วยดูแลรักษาและป้องกันทรัพยากรแร่ในพื้นที่

๓.๒ ปรับโครงสร้างหน่วยราชการที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบสัมปทานเหมืองแร่ ให้สามารถประสานการปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ๒ หน่วยงานหลัก ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การประสานหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาอนุญาตประทานบัตร อาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ และอาชญาบัตรพิเศษ ให้บูรณาการด้านการพิจารณาอนุญาตสัมปทานเหมืองแร่ให้มีความถูกต้องตามกฎหมาย โปร่งใส รวดเร็ว มีระยะเวลากำหนดชัดเจน และควรพิจารณาแนวทางในการดำเนินการแบบการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ให้เสร็จสิ้นในหน่วยงานรับผิดชอบหลักหน่วยงานเดียว เนื่องจากการควบคุมระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงานทำได้ยาก โดยผลักดันให้มีการดำเนินการแบบคู่ขนานกันไป เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการพิจารณาออกใบอนุญาตประทานบัตรเหมืองแร่

๓.๓ ควรมอบหมายให้จังหวัด โดยสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ประสานและรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินคดีลักลอบทำแร่ทุกคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่และจัดทำฐานข้อมูลของผู้กระทำความผิดรายการของกลาง และอุปกรณ์ที่ใช้ในการกระทำความผิดอย่างเป็นระบบ

๓.๔ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มมาตรการในการป้องกันและปราบปรามขบวนการลักลอบทำแร่ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกกระบวนการในการทำเหมือง รวมทั้งให้มีการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของมาตรการด้วย เช่น การตรวจสอบต้นทางการผลิตแร่ และแหล่งที่มาของแร่จากประทานบัตร ใบอนุญาตครอบครองแร่ ใบอนุญาตให้ขายแร่อันเป็นผลพลอยได้จากการทำเหมือง หรือหนังสืออนุญาตให้ครอบครองแร่เป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย โดยตรวจสอบปริมาณการผลิตแร่ ปริมาณสำรองแร่ของแต่ละประทานบัตร และปริมาณแร่คงเหลือในประทานบัตรว่าสอดคล้องกับรายงานการทำเหมืองและรายงานของวิศวกรควบคุมหรือไม่ ใบอนุญาตครอบครองแร่ มีแร่คงเหลือถูกต้องตามบัญชีแสดงแร่คงเหลือหรือไม่ เป็นต้น

๓.๕ ให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรแร่ และวิธีการพิจารณาตรวจสอบทรัพยากรแร่ในเบื้องต้นแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องและประชาชนในท้องถิ่น พร้อมทั้งดำเนินการจัดทำโครงการมวลชนสัมพันธ์โดยให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังในการดูแลรักษาทรัพยากรแร่ในพื้นที่

๓.๖ ให้คณะกรรมการคดีพิเศษ รับคดีการลักลอบทำแร่ ซึ่งผู้กระทำความผิดมีอิทธิพลโยงใยเป็นเครือข่ายซับซ้อนเกินความสามารถของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่จะดำเนินการได้ และของกลางที่ยึดไว้ได้มีมูลค่าสูงไปพิจารณาเป็นคดีพิเศษ

๓.๗ ต้องกำหนดมาตรการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิด ร่วมกระทำความผิด มีส่วนรู้เห็นเป็นใจ หรือให้การสนับสนุนในคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรแร่ และให้เร่งดำเนินการสืบสวน สอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ตัวบุคคลซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของเจ้าหน้าที่รัฐ มาดำเนินคดีและลงโทษตามกฎหมาย

/๓.๘ ให้หน่วยงาน...

๓.๘ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพยากรแร่อย่างจริงจังและเคร่งครัด

๓.๙ ให้สำนักทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในจังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำโครงการรณรงค์สร้างแนวร่วมและเครือข่ายพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ รณรงค์ปลูกจิตสำนึกและสร้างความเข้าใจให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ และดำเนินการมวลชนสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรแร่ในพื้นที่ และให้เห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรแร่ โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดต่างๆ จะสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างมาตรการป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรสรเสรีญ พลเจียก)

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักมาตรการป้องกันการทุจริต

โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๕๘๐๓

www.nacc.go.th